

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și strălăutate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

**REDACTIA
 și ADMINISTRATIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Lo-
 deschis costă șirul 20 fil.
 —
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Drepturi, iar nu bacșișuri!

— Vorbirea P. Sale d. episcop dr. E. Miron Cristea al Caransebeșului. —

Arad, 20 Ianuarie.

Din prilejul Anului-nou, mulțumind călduroaselor urări ce i s'au făcut prin graiul venerabilului arhimandrit și vicar episcopesc I. P. C. S. *Filaret Musta*, P. S. d. episcop *Dr. E. Miron Cristea* al Caransebeșului adânc emoționat a rostit următoarea vorbire admirabilă:

„Toată lumea stă astăzi sub impresiunea războiului, care-și aruncă înaintea și în anul nou — 1915 — ; deci nu-i mirare, că în toate discuțiile noastre dăm în dreapta, dăm în stânga, și iarăși revenim la război, chiar și noi cei chemați a propovădui nu numai pacea și iubirea către deaproapele, ci chiar și iubire față de dușmanii noștri.

În raport cu războiul, poporul român din patrie a făcut anul expirat un însemnat pas înainte. Până bine de curând *pressa năimită ne prezenta în fața opiniei publice maghiare în cele mai negre colori; și aceasta o făcea absolut neîmpiedecată de nimeni, ba poate chiar încurajată de factori puternici ai țării.*

Iar acum tonul ei s'a schimbat, a devenit mai obiectiv. Așa d. e. o foaie șovinistă din Sighetul-Marmației, care mai înainte nu admitea nici aceea, ca un avocat român să se potă iscăli românește, glorifică în articol de fond pe locotenentul român *Ilie Ciucudeanu*, numindu-l *mântuitor al Marmației* de prima invazie a oștilor rusești. Avocatul maghiar din Oradea, *Géza Dombovary*, — care — precum însuși spune — avea fel și fel de pre-

cupațiuni față de Români, ajunge între soldați români, cari se luptau în Serbia. Văzând acolo ținuta lor, vânjosia lor, nepretențiozitatea și vitejia lor, cum înfruntă toate intemperiiile, a rămas uimit și scrie astfel altui avocat:

„Când a mers la atac reg. de glotași români dela Lugoj — generalul lor a plâns ca un copil de admirația lor”.

„Eu cu acești Români — aș cuteza să lău lupta cu oricare armată din lume”. Cum a zis vicecolonelul austriac despre ei:

„Acești glotași sunt soldați ideali”.

Sunt pline zierele străine de multe asemenea constatări răslețe. Ele însă culminează în enunțările supremilor comandanți militari și mai ales ale ministrului nostru president conte *Ștefan Tisza*, care în scrisoarea sa către capul bisericii noastre, înaltpreasfințitul Mitropolit dela Sibiu, spune, că „*acele manifestări înălțătoare de inimă, cari la izbucnirea războiului nouă octroat au documentat atât de strălucit solidaritatea românimeii din patrie cu interesele de viață ale monarhiei și națiunii maghiare, și-au aflat o îmbucurătoare continuare atât pe câmpul de luptă cât și în ținuturile locuite de Români. Sângele compatrioților noștri români roșește cu sângele nostru câmpiile de luptă.*

„Și vitejia fraților noștri români se manifestează în faptele strălucite ale armatei noastre. Iar acasă supoartă Maghiarul și Românul în frățescă înțelegere loviturile vremurilor de războiu”.

Aceste aprecieri favorabile, dar juste și adevărate, au pentru noi mare valoare, mai ales când le fac conducătorii țării.

Dar, ori cât ar fi pentru noi de înveselitoare asemenea juste constatări, un lucru totuș trebuie să-l rectificăm, căci din întregul multora apare că ținuta Românilor, virtuțile lor militare și vitejia lor, sunt virtuți recente, ieșite la iveală oarecum ca surprinderi *numai cu ocazia acestui războiu.*

Aceasta nu corăspunde adevărului istoric. Din contră, *vitejia soldatului român este veche și cunoscută de veacuri.* Atingând aceasta chestie în discuția cu un distins istoric de ai noștri, acesta îmi completează constatarea mea generală, cu multe cazuri concrete, din cari cred că-i de lipsă să reamintim baremi unele. „*D'apoi — zice el — vestiții biruitori ai semilunei de pe câmpul pânei (1479), Ioan Corvinul și Paul Chinezul n'au fost Români? Virtuțile militare și marea forță strategică a lui Ioan Corvinul e cunoscută în toată lumea; iar despre Paul Chinezul zice un martor ocular:*

„*Er ist nicht anderst gestanden dann, als eine feste Steinmaur*”¹⁾. Despre luptătorii români continuă: „*dieselben (Walachen) haben gar sehr gestritten u. viel gemeines Volk erschlagen u. sie haben auch grossen schaden getan mit schiessen*”²⁾. (I. Ursu: *Bătălia de pe câmpul pâinii. 1479.*)

Iar până la ce înălțime se poate ridica Românul, a dovedit-o cu prisos regele Ungariei *Matia Corvinul.*

Principele Ardealului *Rákoczy Ferencz II.*

¹⁾ El a stat atunci ca un zid de piatră.

²⁾ Aceiași (Români) s'au bătut foarte mult, au ucis mult popor de rând și au făcut mari pagube prin focul lor de pușcă.

Răvaș în tabără.

Mireasa:

*De când te-ai dus iubite
 În tabără, sub steag,
 Mi-e inima cernită
 Și sufletul pribeag
 Alături de tine
 Mă aflu 'n ori ce vreme
 Nu știu ce-i frica morții
 Zădarnic tunul geme....*

*În preajma ta iubite
 Eu sbor neîntrerupt:
 Când glonțu crud te-atacă
 De-asupra-ți mă fac scut
 Și te sărut, te mângâiu
 Când stai în șanț culcat
 Cu gândurile-aduse
 Aici, la noi în sat....*

*Și ce să-ți spun? — Că satul
 Și casele-s pustii —
 Și vântul par'că spune
 De-a toamnei vijelii....
 Că hora, șezătoarea
 De mult au încetat
 Că toată veselia
 Din vremuri, s'a 'norat....*

*....Azi fetele n'asteaptă
 Pe dragu 'n preajma porții....*

*Miresii tericite
 De ieri — azi mâna Sorții
 I-a slăsiat cununa
 De mirt — și 'n loc de mire
 Cu jalea-o cununase
 — Ce-i pasă de iubire?*

*De când te-ai dus iubite
 N'am pus în plete flori
 Nici strai de sărbătoare,
 Ci merg adeseori
 L'altarul Preacuratei
 Lumină să aprind
 Și rugii calde, sfinte
 Aripa de-i întind....*

*...Eu cred, simt, știu anume
 Că tu o să revii
 Să treci prin mii de gloanțe
 Și ori ce vijelii —
 Căci vesnic ți-e aproape
 Prea bunul Dumnezeu
 Și ruga mea fierbinte
 Iar scut iubite-s — eu....*

Livia Rebreanu.

Armăsarul lui Ostap.

— Din vremea Muscalilor. —

Învălmășeală mare în bătătura hanului Gropăresii.

Tot dealul Filaretului e aci, în șosea, să văză trecerea găzii împărătești, — (ce mergea spre Turcia).

Ca niște Arhangeli tălăuzesc sotniile (companiile de călăreți) bărboase ale făloșilor Zaporogi.

Din sus de han se opresc. Polcovnicul (comandantul) a poruncit răsufu și adăpostul cailor.

Îmbiați de mirosul blagoslovitei aiasme ce adie dinspre schitul Gropăresii, pravoslavnicii potopesc bătătura.

Lumea se ține stână după ei.
 De unde învălmășala.

În deobște gloata peste măsură, nu le cășunează niciodată prea mare bucurie cărciumarilor.

Căci, din praxă cunosc, că dacă nu răsbesc cu o strașnică veghere, apoi, asemenea valuri de mușterii mai mult dau prilej de jaf, decât de câștig.

Cu osebire pe astă vreme de clocot, când zăporul oștilor nu mai contenește.

Și, mai avan cu împielitații de muscali, cari cu toată vâlva de pricopseală ce le merge, sunt așa de ceapcâni, că dintr'o gloată, câțiva plătesc și ceilalți se îndoapă mai pe de-ageaba.

Dar Gropăreasa e o mehenche de muere și jumătate.

Ea e păscută de muscali.

a avut mai mulți căpitani Români, cari s'au distins cu eroismul lor. Așa *Pintea Viteazul* în ținutul dela Baia-mare, unde și azi trăesc în poeziile și în toată literatura poporului din acele părți eroicele lui isprăvuri. *Nichita Bălăcă* pe valea Murășului. Căpitanul de Kuruczi *Dragul*, care în jurul Aradului a prins întreaga companie a Nemților dela Borosineu cu ofițerii ei cu tot; apoi *Bucur Campian* din țările Bârsei și viteazul hotnogi *Vasilie Balla* din Sătmar (V. Jancsó Benedek: „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota”. Budapesta 1896. I — 657—664 pag.)

În războiul de 7 ani Români s'au luptat în Silezia-orientală separat sub steagul propriu cum bunăoară au cerut și acum multe batalioane românești să plece la luptă sub tricolorul român. Steagul acesta se păstrează și acum în Blaj ca relicvie istorică (Dr. A. Bunea: „Români din Transilvania în războiul de 7 ani”. Tribuna literară. 1900 Nr. 232.)

Ca urmași ai grănițerilor cunoașteți toți faptele eroice, îndeplinite în curs de aproape 100 ani de cele 2 regimente de grănițeri români, înființate contra voinței guvernului ardelean și al Sașilor (1761—1763) la stăruința generalului *Bucow*, care motiva cu aceea, că însușirile militare de mare valoare ale Românilor din Ardeal etc. îi îndreptățesc la o organizare militară specială.

Din multele lor bravuri merită să amintim aici, cum laudă pe Români comandantul suprem al armatei din luptele cu *Napoleon*, arhiducele *Carol* în o scrisoare.... „Postea quam in defendenda civitate Limburg, ubi *tota Valachica phalanx 16-a hanc rem magna cum fortitudine gessit*, Vigiliarum Magistri Mayer et Cabalini singulariter se distinxissent, hinc duobus his Magistris numisma argenteum concendum duxi.”³⁾ 18 Septembris 1796 Arhi-Dux Carolus.

La 1797 Iuliu 7. generalul baron *Kerpen* documentează, că falanga a III Valahică cu

³⁾ După ce în cetatea de apărare Limburg, unde întreaga falangă valahică a 16-a a săvârșit cu mare vitejie acest lucru, căpitani Mayer și Cabelini s'au distins fiecare în parte, cu acești doi căpitani am dus banii de argint.

toată ocaziunea s'a distins, cum se cuvine unor beligeranți viguroși... „non obstantibus variis adversitatibus et inimicis tempestatibus, indefesso fervore et *summa audacia se distinxisse* — testor”⁴⁾, pentruce comandanților și întregului corp „*plenam meam et indubitam fiduciam et animi complacentiam hisce notam facio*”⁵⁾ (G. Barițiu: „Istoria Reg. II românesc de graniță transilvan”. Brașov, 1874 pag. 23—24).

Generalul baron *David Ursu*, eroului dela Lissa, posesor al ordului Maria Terezia, cel mai mare ord militar, i-s'au făcut la 1866 imputări, că vrea să valahizeze armata, încălțându-și soldații cu opinci, ca să poată mai ușor sui dealurile; iar acum însăș comanda armatei le introduce, găsind de practice opincile atât de mult batjocorite de unii, iar atât de mult iubite de noi, cari am ieșit din ele. — Arhiducele *Albrecht* astfel i-a zis cu ocaziunea unei reviste militare ținute în San-Bonifacio:

„Ich gratuliere Ihnen Herr General zu einer so schönen Brigade (curat românească). Sie haben hier ein Regiment (50) welches für seine Treue und Standhaftigkeit an der Fahne seines 1. Bataillons die goldene Medaille trägt: die einzige in der ganzen Armee in dieser Art. Ich bin überzeugt, dass wenn der Augenblick gekommen sein wird, dieses ausgezeichnete Regiment ebenso brav sein wird, wie Ihre Vorfahren. (Barițiu pag. 69)⁶⁾ .

Cu astfel de virtuți militare nu-i mirare, dacă cetim, cum a biruit caporalul avansat sergent *Nicolae Cioban* din Dârja, glosat în reg. 32 (comp. I), numai cu 6 soldați români asupra unei companii întregi de infanterie rusească, parte nimicind-o, parte risi-

⁴⁾ ...Dovedesc, că fără considerare la diferitele tempestăți dușmane și împiedecătoare, cu zel neobosit și cu cea mai mare vitejie s'a distins.

⁵⁾ ...le arat acestora credința mea deplină și statornică și plăcerea sufletului meu.

⁶⁾ Te felicit d. general pentru o așa frumoasă brigadă. Dv. aveți aci un regiment (50) care pentru credința și statornicia lui poartă medalia de aur pe drapelul 1-lui său batalion, singurul în întreaga armată. Am convingerea, că sosind momentul, acest distins regiment se va face vrednic de renumele înaintașilor săi.

pind'o (la 3 Decembrie între Kuti și Rostok—Galiția.)

Am reamintit aceste fapte nu doar că aș dori să glorific războaiele, ci *ca să dau expresiune unei convingeri nu numai a mele sau a dvoastre, ci — cred că — a întregului popor român din patrie, că — dacă merităm libertate națională pe teren politic, economic și cultural și sprijin în toate prvințele — aceasta o merităm nu numai pentru numărul și importanța noastră în această țară, nu numai pentru vitejia ostașilor români din războiul actual, ci*

pentru vitejia și sprijinul dat acestei patrii de poporul român în întreg trecutul său de atâtea veacuri.

Iar de altă parte *aceste momente ne întăresc biziunța în propriile puteri și ne fac să privim cu încredere deplină în viitorul acestui popor.*

...Tuturor doresc să *ne realizeze D-zeu în acest an nou în cadrele iubitei noastre patrii toate drepturile, pe cari de atâtea timp le cerem și le merităm*, și aceasta nu numai spre binele și înaintarea noastră — a Românilor, ci și spre consolidarea și înflorirea patriei și pentru întărirea tronului glorioasei case a Habsburgilor, ai cărei credincioși supuși am fost și suntem.”

Misiunea Austro-Ungariei.

Acesta e titlul unui interesant aricol, care a fost publicat nu demult în foaia „Fremdenblatt” dela Viena, despre care se știe, că e organul de publicitate al ministrului de externe austro-ungar. Scopul publicării lui a fost de sigur acela, de a constata, că monarhia noastră austro-ungară în formațiunea ei de azi, cu multele ei popoare, e o trebuință, care trebuie să existe și în viitor, întreagă și nestirbită, așa cum e acum.

Dar constatarea aceasta s'a făcut și de altii, cu mult mai înainte. Dela Palacki încoace se tot accentuiază mereu, că dacă Austro-Ungaria nu ar exista, ea ar trebui creiată. Pentru că în adevăr, are misiune (rol) mare de împlinit, ca zid în contra expansiunii slave. Și adevărat e, și știut de toată lumea e și aceea, că acest întreg politic, numit monarhia austro-ungară, e format astfel, ca fiecare parte din el să-și poată găsti dreptul ei.

Din vreme și-a pus strajă.

În loc se lase hanul deschis larg, s'a zăvorțit peste tot. A tras obloanele prăvăliei și nu a lăsat mușteriiilor decât un ochlu de geam, cât un fund de ciur, și o tărăbușe, prin care ia zloții și trece marfa: pâne, zahăr, ceai, pastramă și basamac, — vudki.

*

O vreme merge treaba strună cu zaporogii. Vin, plătesc, iau și se duc, zumzâind ca arbinele la urdinișul stubeului (coșniței).

Dar, iată că sub șopronul hanului, care se lasă ca o aripă de corb, se ivește un soi de căpăun, un „haidum”, cu un ochiu scurs din mielciu, călare pe un sur târcat, povârnicu, ca un căluț dela comedie, dar legat din încheeturi și ager ca o spangă.

— Ostap, he, Ostap!, boșcorodesc tovarășii voioși.

O clipă Ostap pare nedumerit și își învârtește armăsarul în loc.

Cu capul lui cât o dimirle, neșesălat și hăd, și cu picioarele ce-i atârnav cu curelele scărli până în pământ, pare un fel de Babă-Hărcă de iarmaroc (de târg).

Dar nedumerirea lui nu durează mult.

Văzând obloanele hanului zăvorțite, se încruntă, descalecă, își desface poalele caftanului, își vără amândouă mânele în buzunările pantalonilor, își înfurcă picioarele și, cu singuru-l ochiu rămas limpede, se uită chiondrăș și batjocoritor la tovarășii cari se prefiră pe dinaintea

ferestruiceii cu marfă.

Apoi de-odată începe s'o spurce pe căzăcește și trânteste un pumn în tarabă, pe care o face zdrob!

Toți, întâiu, par uluiți. Pe urmă prind inima și încep să zbiere cu el, ridicând pumnii!

Orășănimea adunată, înfricată, ferește în lături, ca potârnicile când copoiul le linge urma.

Indârjirea lui Ostap crește.

Cu amândoi pumnii se asvârle în obloane. Dar obloanele sunt trase în fer și zornăesc fără să le pese.

Atunci Ostap se nărue cu umărul; apoi, cu spatele, cu picioarele și cu tot trupul, pomină ca un baros în nicovală!

Ceilalți, îmbărbătați, fac la fel, până ce obloanele și fătanele slăbesc.

Iată-l, înfârșit, pe Ostap împins de Zaporogi, răsbind val-vârtej pe sub ușchiorul prăvăliei.

— Zdradski (bravo) Ostap!, răcnesc ei voioși, ospătându-se din grămezile de pâni, din ciosvârtele de pastramă și mai ales din zăcătoarea de rachiu, — dar ce rachiu! Încă nebotizat. Tare de sparge gura. Numai lamură de drojdie!

Cât ai trage cismele, crivățul a măturat prăvălia!

Fiecare, soldații d'avalma cu superiorii galonați, ciordesc ce pot și plătesc cât vor, în cepeici, groșite.

Unul ne mai putând răzbi rachiul cu păharul său de apă, dă drumul unei pite întregi în zăcătoare și după ce o înmoaie strașnic, începe să și-o stoarcă pe gătlej, ca pe un uriaș ciorchine de strugure!

Ceilalți iau pildă și fac așisderea.

Și cheful merge strună până când polcovnicul (comandantul) prinde de veste și poruncește gornistului să trâmbițe adunarea!

*

În vremea asta Ostap ese din han sub streășină, merge la armăsar, îl pupă pe brezdătură, îi ia capul în brațe, ca și cum i-ar descânta, îl giugulește ca pe o ibovnică, și îi soptește ceva tainic în ureche.

După care intră din nou în han, la îndulcirea de obște.

În mulțimea strânsă ca la urs, e lume de toată mâna. Și mitocani în poturi; și târgoveț în spențere; și protipendadă în straie nemțești; și prostime săracă; și înstăriți.

Toți cască gura la Cazaci ca la altă năzgodie.

Cine li s'ar pune în contră?

Când goarna sună a treia chemare, Ostap, care se lasă cel din urmă în han, ese și el să încalece.

Dar abia se ivește în prag și surul rotat, — cade năglăbie la pământ, ca injunghiat în tâmplă!

Zbate din picioare. Geme. Holbează ochii. Scoate spumă printre zăbale! Sufliă greu pe nări

Nu lucrurile acestea, de toată lumea cunoscute, trebuia deci să ni le spună de nou foata vieneză a domnului ministru de externe, ci în aceste zile de grea cercare, când popoarele monarhiei austro-ungare aduc cele mai mari jertre pentru tron și patrie, — în speranța croirii unei sorti mai bune pe seama lor, — datorința celor dela conducerea monarhiei ar fi să arate în mod amănunțit, că ce se va face, ce drumuri se vor deschide, pentruca întru adevăr fiecare parte națională a monarhiei să-și poată găsi dreptul ei, fără a mai fi împiedecată de alții?

Asta e ce se dorește din partea milioanelor, până acum desmoștenite, ale monarhiei austro-ungare: lămurirea drepturilor cari li se vor acorda după sfârșitul războiului, în scopul conservării proprii naționale, dar și în scopul consolidării și a întăririi monarhiei. Pentru că ete drepturi așteaptă și drepturi cer, nu remunerație, bacșișuri, laude și preamăriri! Ele și-au făcut datorința față de tron și patrie, facă-și deci datorința și față de ele cei dela conducere, însă nu spunând mereu, că monarhia austro-ungară e o trebuință, care trebuie să existe și în viitor, să existe pentru totdeauna, ca un soare binefăcător pentru cei ce o compun, ci spunând limpede și la înțeles, că cei dela conducere ce au de gând să facă, pentruca razele binefăcătoare ale acestui soare se poată străbate cu siguranță și în căsutele noastre mai modeste, nu numai în palaturile cele mari, înviorându-ne și pe noi, pe cei mai mici, și întărindu-ne pentru alte timpuri, când iarăș vom fi chemați să ne facem datorința față de tron și patrie?! („Tel. Rom.”)

De după culisele diplomației.

— Un conflict între dnii Fürstenberg și Take Ionescu. —

Acum o lună de zile d. Take Ionescu a susținut între altele într'un articol publicat în ziarul francez bucureștean „La Roumanie” (nr. din 2 Dec. v. 1914), că pe timpul războiului al doilea balcanic ambasadorul austro-ungar de pe atunci la București principele Fürstenberg acfualmente ambasador la Madrid, i-a cetit și tradus o telegramă trimisă lui de contele Berchtold, în care se spunea, că la nevoie Austro-Ungaria ar apăra Bulgaria cu armele în mână și că d. Take Ionescu l'ar fi oprit pe principele Fürstenberg să aducă la cunoștință telegrama aceasta ministrului de externe al României de pe atunci Titu Maiorescu.

Afirmațiunea dlui Take Ionescu făcută în „La Roumanie”, care a produs de sine înțeles o penibilă senzație în cercurile diplomatice, a fost desmintită zilele trecute. Sub titlul „Take Ionescu mincinosul” ziarul berlinez „Lokalanzeiger” a publicat Vineri următoarea telegra-

mă ce i-a fost trimisă de Biroul de Corespondență din Viena:

— „Biroul de corespondență este împuternicit să publice următoarea declarație a ambasadorului austro-ungar la Madrid, principele de Fürstenberg:

„În timpul activității mele de ambasador la București, nu am arătat niciodată ministrului de interne de atunci, Take Ionescu, o telegramă cu cuprinsul indicat de dânsul. Aceasta cu atât mai puțin puteam s'o fac, cu cât n'am primit nici o telegramă de asemenea natură. Take Ionescu nici n'a fost în situație să mă oprească să aduc la cunoștință o telegramă a guvernului meu ministrului de externe român, singurul competent în această chestiune. De altfel, trebuie să stabilesc aci, că d. Take Ionescu în timpul ultimului său ministeriat m'a asigurat de mai multe ori, că mântuirea României o vede numai în atașarea ei de puterile centrale, — căci patria lui e amenințată de primejdie numai de partea Rusiei”.

La aceasta „Lokalanzeiger” observă: „Rectificarea aceasta a ambasadorului austro-ungar nu va găsi un caz asemănător în istoria diplomației. Prin aceasta un politician cu influență a unei țări cu vază capătă o palmă morală”.

Drept răspuns la acest comunicat d. Take Ionescu publică în nrul de Vineri al ziarului „La Roumanie” sub titlul „Pentru adevăr” un articol mai lung în care menține în întregime toate declarațiunile sale.

Bulgaria față de România.

— Părerea cercurilor din Sofia despre înțelegerea româno-bulgară. —

București, 18 Ianuarie.

În cercurile politice din Sofia se vorbește serios de o apropiere româno-bulgară. Până acum n'a transpirat obiectul înțelegerii și nici concesiunile pe cari și le-ar face cele două țări.

E fapt însă că în Bulgaria a făcut bună impresie înțelegerea pentru transitul comercial, care a adus o bună dispoziție pentru o apropiere româno-bulgară.

E destul, se spune, că față de campania unor ziare străine cari au lansat svonuri tendențioase, ziarele bulgare s'au grăbit a le desminti.

Astfel ziarul guvernamental „Dnevnic” a publicat un comunicat oficial prin care desminte svonul că tratativele româno-bulgare s'ar fi rupt, în următorii termeni:

— Svonul lansat de anumite ziare străine că tratativele româno-bulgare în vederea unei înțelegeri s'au rupt, nu corespund realității.

Aceste svonuri sunt lansate în mod tendențios.

După știrile ce avem din sursa cea mai autorizată, putem afirma că aceste tratative continuă încă”.

Comunicatul acesta a fost unanim aprobat în cercurile politice, cari manifestă o vădită tendință pentru o înțelegere cu România.

Interesele Italiei în Balcani.

Înțelegerea cu Grecia este vremelnică. — O Serbie mare nu convine Italiei.

— Din presa turcească. —

Semioficiosul „Tasfir Echeer” din Constantinopol, considerat ca organ personal al lui Enver-pașa, ministru de războiu, ocupându-se de interesele Italiei în Balcani scrie:

„Încă de acum trei luni a început să se șoptească în anumite cercuri că Italia caută să obțină un rol preponderent în politica viitoare din Balcani.

Primul ei pas făcut în această direcție a fost înțelegerea cu Grecia, care i-a permis ocuparea Valonei.

Interesele Italiei însă sunt în contradicție cu cele ale Greciei și de aceea înțelegerea intervenită între ambele țări este timpurie”.

Mai departe ziarul turc spune:

„Un alt interes al Italiei în afară de ocuparea Valonei și a unei părți din Albania, este și împiedecarea mării Serbiei, al cărei ideal național este eșirea la marea Adriatică, care va putea fi apoi întrebuințată și de Rusia, în dauna Italiei.

Italia voește să rămână stăpână în viitor asupra Adriaticei și de-aceea caută sprijinul, sau mai bine zis alianța României și Bulgariei”.

Publicăm cele de mai sus cu titlul de informațiune, asupra felului cum se interpretează atitudinea Italiei în Turcia.

de pulberă țărâna. Horcăie, ca o vietate ce trage de moarte!

— E deochiat, șoptește gloata nedumerită.

Unul se repede cu o doniță de apă, pe care i-o varsă pe cap. Altul se pleacă să-i descânte de săgetătură. Un al treilea trage briceagul să-l lase „spânzul”.

Totul e de-ageaba.

Clipă cu clipă armăsarul se prăpădește.

Își domolește spasmul. Se întinde lat. Își întepenește picioarele. Lasă pleoapele. Scoate limba lată printre sideful clobanților și gata. E ca și un stârv...

Lângă el, Ostap își smulge călții din barbă cu desnădejde. Se bate cu pumnii în piept. Răcnește. Se vaicăără ca o bocitoare. Plânge. Se tăvălește prin țărână. Se roagă:

— Bojio, bojio....

Lumea, iertându-i isprava de adineauri, începe să se înduioșeze, să murmure, să-l câinuiască, să-i ia partea, lui și calului:

— Bietul om! Păcat de așa mândrețe de vită....

Acum, Ostap, se ridică din praf. Își șterge ochii cu mânecile caftanului. Scoate șapca-i cu fundul lat cât un taler de fleici și — începe să cerșească, pe rusește.

Un cirezar din partea Vergului, care a umblat după vite prin olaturile Kișinăului și mai departe, și care o cam rupe la rusească, gă-

sește omenesc lucru să-i slujească de tălmăciu către mulțime:

— Jupâni dumneavoastră, lămurește el, să ne milostivim cu ce ne lasă inima, să-și pună scula la loc, că-l ucid vagmistrii în bătai! E și el pravoslavnic d'ai noștri și se duce împotriva păgânului.

Ș ca să rupă ghița, cirezarul, scotocind printr'un portofel de marochin cu vre-o șase încuetoari, îi zvârle muscanului în șapcă două patașce de argint.

Ceilalți, înduioșați, dau care cât i se pricepe punga.

Iar Ostap, bătând la cruci, mulțumește zmerit:

— Bogdaprosti....

Sfârșind pomana, cazacul își vără banii în șerpar, își potrivește șapca p'o sprânceană, se pleacă asupra armăsarului cu evlavie, îi scoate căpețelul, îi desface chinga, îi ridică șaua și se încarcă cu ele în spinare, îl mai pupă odată pe brezătură și inclinându-se adânc către gloată, cu pași de lup, își ea drumul în spre pâlcul ortacilor săi.

Toți, uitând de cal, îl urmăresc cu privirea cum se duce împovărat de lucrurile armăsarului.

Și nu o singură păreche de gene se înrourează de lacrimi.

Dar, ajuns departe de han, ca la o bătae de

puscă, la o cotitură de drum, Ostap se oprește, ca și cum și-a adus aminte că i-a rămas ceva la han.

Cei cari îl urmăresc din ochi, îl văd ducându-și degetele la gură haiducește și aud îndată trei fluerături scurte ca în codru!

Nimeni nu își poate lămuri rostul lor deocamdată.

....Când, iată că, la chemarea lor, armăsarul care de abia de-o clipă își dăduse duhul dreptilor, învie, sare ca o minge, se proțăpește pe picioare, se scutură ca de murzicătura lupului, ciulește urechile și, sărind ca un eid, o ia la goană spre stăpănu-so, nechezând, ca și cum și-ar bate joc de mulțime!

Când e lângă Ostap, căpcăunul, încărcat de samar, cum e, din fugă, oblu, cum a-i încăleca un pârleaz, i se proțăpi în spinare poruncind mulțumit:

— Pașol. Hia ghidi capholu! (Haide hoțoman!)

Și în vreme ce stăpân și vită, într'o tainică înțelegere, se pierd în nouri de sperlă stârniți de buestrul tăcânit al surului, ce pripește spre polc, broajba lumii păcălitate, råde prosteste în bătătura hanului Gropăresii, din dealul Filaretului, de — afurisitul de Muscal....

M. I. Chirițescu.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta 18 Ianuarie. — La nord de Vistula nimic remarcabil.

Pe culmile la ost de Zakliczyn a silit focul concentrat al artileriei noastre pe Ruși să părăsească la unele locuri șirul prim al liniei lor de foc.

Mișcarea lor de retragere a tras cu sine dușmanul și la alte părți ale frontului, așa că la urmă a evacuat pozițiile sale din front în lățime de 6 klm., retrăgându-se sub focul cel mai efectiv al artileriei și mitralierelor noastre în disordine pe cea mai apropiată linie de înălțimi.

Cu acest prilej a părăsit multe arme și muniții în pozițiile abandonate.

Pe restul frontului a fost în Galiția de vest numai luptă de artilerie.

În Carpați au avut loc numai ciocniri neimportante de patrule.

Berlin 18 Ianuarie. — Dela cartierul general german se anunță:

Pe câmpul de luptă vestic a fost în regiunile dela Nieuport numai luptă de artilerie. În zilele din urmă nu am mai observat mișcări dușmane de atac.

Pe fărnul mării au aruncat valurile mai multe mine engleze.

La Laboisselle, la nord-ost de Albert, unde au prins iarăș teren Francezii în cimiter și în ferma la sud-vest dela acesta, i-am alungat cu atac de baionetă, făcând prizonieri 3 ofițeri și 100 soldați.

În Argonnes am încercat mai multe tranșee franceze și am nimicât aproape cu totul pe apărătorii lor.

Atacul Francezilor contra pozițiilor noastre la nord-vest dela Pont a Mousson pe înălțimile la depărtare de 2 klm. spre sud dela Vinczey, a ajuns până la pozițiile noastre. Lupta ține încă.

În Vosgi și Alsacia de sus au fost vifori mari de zăpadă și ceață ceea ce a împiedecat operațiunile.

Pe câmpul de luptă ostic este în Prusia de ost neschimbată situația.

În Polonia de nord au încercat Rușii să-și spargă cale peste sectorul Vukra la Radzanow, dar i-am respins.

În Polonia, la vest de Vistula, nu s'a întâmplat nimic esențial.

Budapest, 19 Ianuarie. — Dela cartierul principal se anunță: În Polonia și în Galiția occidentală sunt în curgere lupte între artilerii. În Carpați nu e nimic nou. Din unele ținuturi se anunță ninsori mari.

La Iacobeni, în Bucovina de sud am respins un atac al Rușilor, cauzându-le pierderi.

Pe câmpul de războiu dela sud situația nu s'a schimbat.

Berlin, 19 Ianuarie. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu din ost afară de hărțuielile neimportante, pe întreg frontul au avut loc numai lupte între artilerii.

Berlin, 19 Ianuarie. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu din apus vremea a fost foarte nefavorabilă. În Prusia orientală nu e nimic nou.

Lângă Radzanow, Biegun și Siepre i-am respins pe Ruși cauzându-le mari pierderi. Am capturat mai multe sute de Ruși.

Spre apus dela Vistula și spre ost dela Pilița situația în general e neschimbată.

Constantinopol, 19 Ianuarie. — Dela cartierul general otoman se anunță: Trupele noastre cari operează în Caucaz își apără viguros pozițiile împotriva Rușilor, cari atacă cu un număr covârșitor. Încercarea dușmanului de a învălui aripa unui corp de armată al nostru n'a reușit.

În lupta ce s'a desfășurat spre apus dela Chor între cavaleria noastră și cavaleria rusească, dușmanul lăsând morți și răniți pe câmpul de luptă a luat-o la fugă.

Rușii se pregătesc de ofensivă în Galiția.

Viena. — Corespondenții de războiu ruși scriu că Rușii se pregătesc pentru o ofensivă puternică în Galiția de mijloc. Spre apus dela Vistula se poate aștepta o luptă decisivă, în dată ce vremea va fi mai favorabilă.

Noul operațiuni împotriva Prusiei orientale.

London. — „Daily Telegraph” primește din Petrograd știrea că Rușii pornesc operațiuni importante împotriva Prusiei orientale. Din aceasta se poate vedea că statul lor nu e neliniștit din cauza Varșoviei.

Lupte la Tarnow.

Cracovia. — „Nowa Reforma” anunță: Șrapnelele și granatele rusești au făcut pagube în împrejurimea dela Tarnow în orașelul Bogumilovice și satele din jur. În Bogumilovice au fost stricate edificiul gării, poștei și altele. În Wieszchoslawice a ars castelul unu moșier, granatele au stricat casa deputatului Witos și biserica. Rușii au bombardat afară de aceasta localitățile Rudka, Lestovice și Gorlvice. Locuitorii s'au refugiat în Bohemia.

Cracovia. — După cum scrie „Naprzod” mai mulți ofițeri poloni au confirmat știrea că Rușii au folosit în lupta dela Lovcovek (Galiția) bombe de ecrazit.

Viena. — Dela cartierul pressei se anunță: Rușii ocupând gara dela Tarnow, artileria noastră a distrus-o cu focul ei.

Nenorocirea unui pilot rus.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Ofițerii ruși făcuți prizonieri povestesc că un pilot rus, o rudenie a generalului rus Scholl, care a căzut nu de mult pe câmpul de războiu, a încercat să treacă în sbor Carpații, pornind din Câmpulung, ca să spioneze poziții dușmane. Pilotului i-a înghețat însă mâna dreaptă în cursul sborului și aproape de Iacobeni s'a prăbușit cu aparatul. Pilotul a murit.

Rușii atacă la Iacobeni.

Bistrița. — Rușii au pornit din nou ofensiva la Iacobeni. Situația de altcum nu s'a schimbat, situația trupelor noastre e bună.

Cooperația trupelor germane și austro-ungare.

Budapesta. — „Politikai Hirdó” anunță din Roma: „Giornale d'Italia” scrie că împotriva Serbiei vor coopera cu armatele austro-ungare și trupe germane. Numitul ziar italian e de părere că acest fapt va avea o mare influență asupra statelor balcanice.

Ordinul de zi de Anul-nou al regelui României.

Pentru Anul-Nou oriental M. Sa regele Ferdinand al României a dat următorul ordin de zi către armată:

Ostași,

„La începutul anului nou gândul Meu se îndreaptă cu mulțumire către armată.

Sunt aproape 25 de ani de când lucrez din tot sufletul pentru desvoltarea și îmbunătățirea puterii armate. În acest pătrar de veac în care, prin contact aproape zilnic, strânse legături de încredere s'au format între mine și ostire, am putut urmări cu adâncă satisfacțiune progresele însemnate ale armatei, dovedind prin silințele depuse și prin rezultatele dobândite, că jertfele ce țara a făcut și dragostea cu care întâiul rege o îmbrățișa, nu au fost zadarnice.

În anul ce a trecut, mulțumită concentrării mai lungi, instrucția mai cu seamă a regimentelor de rezervă a progresat în mod simțitor.

Țara, cu Mine, vă privim cu încredere. Dar aceasta vă impune sfânta datorie de a păstra neatins renumele câștigat și de a lucra mereu cu abnegație și fără preget, astfel că în orice împrejurare, țara să se poată sprijini pe voi, scutul ei cel tare”.

„Ofițeri, subofițeri și soldați, vă urez la toți ani mulți și fericiți”.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1915.

Ferdinand.

„În viitoarea Ungarie va avea loc numai Maghiarul!”

Conferența dlui prof. univ. Cholnoky Jenő.

Arad, 20 Ianuarie.

Duminecă, în 17 Ianuarie n. la ora 5 d. a. d. Cholnoky Jenő, profesor la universitatea din Cluj a ținut în sala mare a „Palatului Cultural unghuresc” din localitate o conferență despre actualul războiu mondial. Conferența a fost ascultată de un public numeros și ales.

D. profesor Cholnoky e un savant cu bun renume la Unguri. Dânsul a petrecut multă vreme în Rusia, China și Japonia și e un mare cunoscător al stărilor din răsărit. — Dsa e un descendent direct al vizirului unghur Töhötöm și ca atare un băiat al său posedă falnicul nume al acestui vizir de pe vremuri.

Conferența dlui profesor Cholnoky a fost ascultată cu mare atențiune și a fost des aplaudată.

Conferențiarul nu a spus lucruri noi, dsa a voit numai să încurajeze și să întărească convingerea celor de acasă în învingerea sigură a armelor germano-austro-ungare.

În culori foarte vii și cu hărți geografice conferențiarul a arătat rezultatele strălucite de până acum ale armelor aliate precum și exprimânduși, totodată, convingerea relativ la izbânda finală sigură a armatei monarhiei și a Germaniei.

Vorbind despre România d. Cholnoky a spus, că la izbucnirea războiului dânsul a avut mari temeri că formându-se blocul balcanic Austro-Ungaria va fi atacată și din partea României. Dar laudă se cuvina guvernului român care nu s'a lăsat terorizat de strada Bucureștilor și a lașilor, a căror opinie publică era cumpărată de Muscali, — ci având în vedere interesele superioare ale statului român, a hotărât neutralitatea României.

În curând, sperez, opinia publică din România se va cuminti. Dovadă este cazul dlui Const. Mille, directorul „Adevărului”, care până ieri era cel mai neîmpăcat dușman al monarhiei, iar acum își recunoaște răătăcirea sa, își aruncă cenuse pe cap și printr'o declarație publicată în fruntea ziarului său „Adevărul” cere publicului iertare pentru trecutul său, făgăduind că în viitor va fi mai cuminte.

Ca geograf savant d. Cholnoky spune, că numai acel stat se poate menține veacuri numeroase, care are hotare naturale. În consecință Ungaria numai acestui fapt își poate mulțumi, în mare parte, existența sa. Cauza că am fost atacați acum, e, că la miazăzi nu avem hotare naturale, râul neputându-se considera de hotar natural.

În consecință războiul din Serbia va rezulta pentru noi o anexare de teritorii din Serbia către Ungaria până la munții Balcani, prin ceea ce integritatea statului maghiar e asigurată pe veci.

În acest viitor stat puternic maghiar — spune cu emfază d. profesor Cholnoky — va avea loc numai Maghiarul, care națiune înmulțindu-se va fi una din națiunile cele mai puternice, cultă și înfloritoare și, păzită fiind de brațe credincioase va exista în veci.

„Ungaria nu a fost, ci va fi” — își termină d. prof. Cholnoky conferința dsale.

— Din cauza mării abundente de material am fost siliți să suprimăm mult material pentru numărul acesta.

Ultima oră.

TRUPELE AUSTRO-UNGARE AU AJUNS LA KIELCE.

Budapesta. — „Pester Lloyd” scrie: „Daily Telegraph” e informat din Petrograd că trupele austro-ungare au ajuns la Kielce. Rușii declară orașul de neimportant din punct de vedere strategic și își concentrează trupele în Radom.

LUPTĂ MARITIMĂ LÂNGĂ TÂRMUL OLANDEZ.

Rotterdam. — La Uithulzemeed în Olanda superioră se aude dinspre Borkin o canonadă puternică. Se crede, că flota germană și engleză se găsesc în luptă. Pe o insulă olandeză, care se găsește în sus de Marea Nordică au fost văzute 3 Zeppelinuri, două sburând dinspre apus spre nord, iar unul dinspre ost spre apus. Se crede că și Zeppelinurile au luat parte în lupta maritimă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.